

Αθωνική

ΙΧ|ΧΣ
ΝΙ|ΚΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ 2008 - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 147

Πολιτεία

Υμνοι Τριωδίου

Τό στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέφκται, οἱ βουλόμενοι ἀθλη-
σαι εἰσέλθετε, ἀναζωσάμενοι τὸν καλὸν τῆς νηστείας
ἀγῶνα· οἱ γὰρ νομίμως ἀθλοῦντες, δικαίως στεφανοῦνται·
καὶ ἀναλαβόντες τὴν πανοπλίαν τοῦ Σταυροῦ, τῷ ἐχθρῷ
ἀντιμαχησώμεθα, ὡς τεῖχος ἄρρηκτον κατέχοντες τὴν
πίστιν, καὶ ὡς θώρακα τὴν προσευχὴν, καὶ περικεφαλαίαν
τὴν ἐλεημοσύνην· ἀντὶ μαχαίρας τὴν νηστείαν, ἣτις ἐκτέ-
μνει ἀπὸ καρδίας πᾶσαν κακίαν. Ὁ ποιῶν ταῦτα, τὸν ἀληθι-
νὸν κομίζεται στέφανον, παρά τοῦ παμβασιλέως Χριστοῦ,
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως.

Ἐφθασε καιρὸς, ἡ τῶν πνευματικῶν ἀγῶνων ἀρχή, ἡ
κατὰ τῶν δαιμόνων νίκη, ἡ πάνοπλος ἐγκράτεια, ἡ
τῶν Ἀγγέλων εὐπρέπεια, ἡ πρὸς Θεὸν παρρησία· δι' αὐτῆς
γὰρ Μωϋσῆς γέγονε τῷ Κτίστῃ συνόμιλος, καὶ φωνὴν
ἀοράτως, ἐν ταῖς ἀκοαῖς ὑπέδεξατο. Κύριε, δι' αὐτῆς ἀξιῶ-
σον καὶ ἡμᾶς, προσκυνῆσαι σου τὰ Πάθη καὶ τὴν ἁγίαν
Ἀνάστασιν, ὡς φιλόνητος.

Τὸν διεσπαρμένον μου νοῦν συνάγαγε, Κύριε, καὶ τὴν
χερσωθεῖσαν μου καρδίαν καθάρισον, ὡς τῷ Πέτρῳ
διδούς μοι μετάνοιαν, ὡς τῷ Τελῶνῃ στεναγμόν, καὶ ὡς τῇ
πόρνη δάκρυα, ἵνα μεγάλη τῇ φωνῇ κραυγάζω σοι· Ὁ Θεὸς
σῶσόν με, ὡς μόνος εὐσπλαγχνὸς καὶ φιλόνητος.

Κύριε καὶ Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, πνεῦμα ἀργίας,
περιεργίας, φιλαρχίας, καὶ ἀργολογίας μὴ μοι δῶς.
Πνεῦμα δὲ σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, ὑπομονῆς, καὶ
ἀγάπης χάρισαί μοι τῷ σῷ δούλῳ. Naί, Κύριε Βασιλεῦ,
δώρησαί μοι τοῦ ὄραν τὰ ἐμά πταισματα, καὶ μὴ κατακρίνειν
τὸν ἀδελφόν μου· ὅτι εὐλογητὸς εἶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰῶνων. Ἀμήν.

Βοηθὸς καὶ σκεπαστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν,
οὗτός μου Θεὸς καὶ δοξάσω Αὐτόν. Θεὸς τοῦ
Πατρὸς μου καὶ ὑψώσω Αὐτόν, ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.

Ὁ Ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων πάντων τὰς ἁμαρτίας,
ἄρον ἀπ' ἐμοῦ τὸν κλοιὸν τὸν βαρύν τὸν τῆς ἁμαρ-
τίας, καὶ ὡς εὐσπλαγχνὸς μοι δός, παραπτωμάτων ἄφεσιν.

Ἡ μάρτομεν, ἠνομήσαμεν, ἠδικήσαμεν ἐνώπιόν Σου,
οὐδέ συνετηρήσαμεν οὐδέ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνε-
τείλω ἡμῖν. Ἀλλὰ μὴ παραδώῃς ἡμᾶς εἰς τέλος, ὁ τῶν
πατέρων Θεός.

Ὁν στρατιαὶ οὐρανῶν δοξάζουσι καὶ φρίττει τὰ
Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφεὶμ, πᾶσα πνοὴ καὶ κτίσις,
ὑμνεῖτε, εὐλογεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας.



ΓΕΡΟΝΤΩΝ

✘ Πρῶτα προσεύχου μετὰ τὸ
στόμα καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος ἡ
προσευχὴ περνᾷ στὸν νοῦ καὶ
κατόπιν στήν καρδιά. Ἀλλὰ γι'
αὐτὸ χρειάζεται πολλὴ ἐργα-
σία καὶ κόπος, πολλὰ δάκρυα
καὶ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύμα-
τος.

✘ Πηγὴ κάθε κακίας καὶ
κάθε ἁμαρτίας εἶναι ἡ
φιλαυτία! Ἡ φιλαυτία εἶναι πα-

ράλογη ἀγάπη ἀπέναντι στοῦ σώματος καὶ εἶναι τὸ πιό
δύσκολο καὶ τὸ πιό λεπτό ἀπ' ὅλα τὰ πάθη, τὰ ὁποῖα
ὑποδουλώνουν τὴν ἀνθρώπινη φύση.

† Γέρων Κλεόπας

✘ Πηλὸς εἶμεθα, ἄγνοιαν ἔχομεν. Ὁ πηλὸς τὸν
πηλὸν κλέπτει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν ὑβρίζει. Ὁ
πηλὸς τὸν πηλὸν συκοφαντεῖ. Ὁ πηλὸς τοῦ πηλοῦ
ἐπαίρεται. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν πλουτεῖ. Ὁ πηλὸς
τοῦ πηλοῦ ἄρχει. Ὁ πηλὸς τὸν πηλὸν δέρει. Ὁ
πηλὸς τὸν πηλὸν φυλακίζει. Καὶ ἐν γένει ὁ πηλὸς
τοῦ πηλοῦ θεωρεῖται σοφώτερος, δυνατότερος,
πλουσιώτερος, εὐγενέστερος, τιμώτερος, πλουτῶν
ἀνοησίαν καὶ ἄγνοιαν τῆς ἰδίας ὑπάρξεως· τοῦ πόθεν
καὶ ποῦ εὐρέθη, πῶς ἐγεννήθη, τίς ὁ προορισμὸς
του, ποῦ καταλήγει, τί τὸ μετὰ ταῦτα.

✘ Διώχνει τὸ σφάλμα τὴν πρὸς Θεὸν παρρησίαν
ἀλλ' ἡ μετάνοια εὐθύς τὴν ἀνακαλεῖ. Δέν
ἀπελπίζει ἡ χάρις. Ἀλλὰ συνεχῶς διεγείρει τὸν
πίπτοντα εἰς μετάνοιαν.

† Γέρων Ἰωσήφ

✘ Ξέρετε πόσο μεγάλη δωρεὰ εἶναι τὸ ὅτι μᾶς
ἔδωσε ὁ Θεὸς τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ μιλάμε κάθε
ᾠρα καὶ στιγμή καὶ σὲ ὅποιαδήποτε θέσι καὶ ἂν βρισκό-
μαστε; Ἐκεῖνος μᾶς ἀκούει πάντα. Αὐτὴ εἶναι ἡ μεγα-
λύτερη τιμὴ πού ἔχουμε. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ ἀγαποῦμε
τὸν Θεό.

† Γέρων Πορφύριος

✘ Δέν μπορεῖ νὰ λέγεται χριστιανὸς ἐκεῖνος πού
δέν ἔχει ἀγάπη. Ὅπου ὑπάρχει ἡ φλόγα τῆς ἀγά-
πης, ὅ,τι κακὸ πλησιάζει τὸ κατακαίει. Διὰ νὰ ἔχωμε
ὁμῶς τὴν ἀγάπην πρὸς ὅλους μετὰ τὸ μέτρο πού θέλει ὁ
Χριστὸς, χρειάζεται καλλιέργεια.

✘ Ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει Χριστόν, τὰ βλέπει
ὅλα δύσκολα καὶ σκοτεινά. Ὅταν ἡ καρδιά μας
δέν ἔχει Χριστόν, τότε θὰ βάλουμε μέσα ἢ χρήματα ἢ
κτῆματα ἢ ἄνθρωπους.

† Γέρων Ἀμφιλόχιος

Σ

ήμετέρα αντίληψις περί άσκήσεως δύναται νά προσδιορισθῆ συνθετικῶς ὡς ἐλεύθερος καί συνειδητός άγών ἢ πάλη διά τήν άπόκτησιν τῆς χριστιανικῆς τε-

λειότητος. Ἄλλ' ἡ τελειότης, ὡς ἡμεῖς ἐννοοῦμεν αὐτήν, οὐδόλως ἐμπεριέχεται εἰς τήν κτιστήν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, καί ὡς ἐκ τούτου δέν εἶναι δυνατόν νά άποκτηθῆ άπλῶς δι' ἀναπτύξεως τῶν δυνατοτήτων τῆς φύσεως ταύτης, λαμβανομένης καθ' ἑαυτήν ἐντός τῶν ὁρίων αὐτῆς. Ἡ τελειότης ἡμῶν πραγματοποιεῖται μόνον ἐν τῷ Θεῷ καί εἶναι δωρεά τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὡς ἐκ τούτου, ἡ άσκησις καθ' ἑαυτήν οὐδέποτε άποβαίνει δι' ἡμᾶς σκοπός· άποτελεῖ μόνον μέσον, μόνον ἐκδήλωσιν τῆς ἐλευθερίας καί συνέσεως ἡμῶν ἐπί τῆς ὁδοῦ πρὸς άπόκτησιν τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ.

Ὡς συνειδητός άγών, ἡ άσκησις ἡμῶν άποβαίνει ἐν τῇ ἐξελιξι αὐτῆς ἐπιστήμη, τέχνη, πνευματική καλλιέργεια. Ἄλλ' ἐπαναλαμβάνομεν, ὅσον ὕψηλή καί ἐάν εἶναι ἡ καλλιέργεια αὕτη, ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης αὐτῆς άπόψεως, ἔχει ἐντελῶς συμβατικήν ἀξίαν. Πάσα μορφή άσκήσεως -νηστεία, ἀγρυπνία, ἐγκράτεια, βίος αὐστηρός, πτωχεία ὑπό μορφήν ἀκτημοσύνης καί άπουσίας ἐπιθυμίας "κτῆσεως" ὡς ἐλευθερία ἐκ τῆς ἐφ' ἡμᾶς ἐξουσίας τοῦ ὕλικου κόσμου· ὑπακοή ὡς ὑπερνίκησις τῆς ἐγωίστικῆς, "άτομικῆς", θελήσεως ἡμῶν καί ὡς μία ἐκ τῶν ὕψηλῶν καί θαυμασίων φανερώσεων τῆς ἀγά-

πῆς ἡμῶν πρὸς τόν Θεόν καί πρὸς τόν πλησίον· ἐρημικός βίος, ὡς ἀναζήτησις ἐσωτερικοῦ καταφυγίου, ὅπου νά δύναται τις νά "προσεύχηται τῷ Πατρὶ ἐν τῷ κρυπτῷ" μελέτη ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ, οὐχί ὑπό τήν "ἐξωτερικήν" ἐννοιαν, ἤτοι πρὸς άπόκτησιν ἀκαδημαϊκῆς γνώσεως, ἀλλά κατὰ τρόπον διαποτίζοντα ὀλόκληρον τήν ὕπαρξιν δι' ἐκείνου τοῦ πνεύματος τῆς ἐν χάριτι ζωῆς καί Θεογνωσίας, τό ὅποιον ἐμπεριέχεται εἰς τήν Ἁγίαν Γραφήν καί τά ἔργα τῶν Ἁγίων Πατέρων· σωφροσύνη ὡς ὑπερνίκησις τῶν "άλόγων" κινήσεων τῆς σαρκός καί ἐν γένει τοῦ "σαρκικοῦ φρονήματος" διά τῆς παραμονῆς ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Θεοῦ· ἀνδρεία, μακροθυμία, ταπείνωσις καί εὐσπλαγχνία ὡς ἐκφρασις τῆς ἀγάπης πρὸς τόν Θεόν καί τόν πλησίον· πίστις ὡς αὐτούσιος ἐκδήλωσις αὐτῆς τῆς ἀγάπης· δύναται καί ὀφείλει νά εἶναι ἡ λογική καί ἐλευθέρα άσκησις τοῦ ἀνθρώπου, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ἡ τά πάντα στερεοῦσα ἐνέργεια τῆς Θείας Χάριτος νά σφραγίσῃ τούς άσκητικούς άγῶνας· πᾶσα μορφή άσκήσεως θά παραμένῃ ἀνθρώπινον μόνον ἔργον, καί κατὰ συνέπειαν φθαρτόν.

Ἐπί τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω, τό πᾶν εἰς τήν άσκησιν ἡμῶν ἔγκειται εἰς τήν ἐπίτευξιν συμφωνίας τῆς θελήσεως καί τῆς ζωῆς ἡμῶν μετά τῆς θελήσεως καί τῆς ζωῆς τοῦ Ἰδίου τοῦ Θεοῦ. Ἡ συμφωνία αὕτη ἐκφράζεται καί πραγματοποιεῖται κυρίως ἐν τῇ προσευχῇ, καί ὡς ἐκ τούτου ἡ προσευχή άποτελεῖ τήν κορυφήν πασῶν τῶν άσκητικῶν ἐργασιῶν καί τό κέντρον ἀπό τοῦ ὁποίου πᾶσα ἄλλη ἐνέργεια ἀντλεῖ τήν δύναμιν καί εὐρίσκει τήν ἐπικύρωσιν αὐτῆς. Ἡ καλλιέργεια τῆς

ὀρθοδόξου άσκήσεως φθάνει τήν ὕψηλοτέραν αὐτῆς ἐκφρασιν καί τελειότητα ἐν τῇ προσευχῇ. Ἡ ἀληθινή προσευχή εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τό Θεῖον εἶναι διά τῆς δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἰδοῦ διατί κατ' ἐξοχήν ἡ προσοχή καί ἡ δύναμις τοῦ άσκητοῦ στρέφονται ἀκριβῶς εἰς τήν άσκησιν τῆς προσευχῆς. Ἡ προσευχή δύναται νά ποικίλλῃ ἐπ' ἄπειρον καί κατὰ τήν ποιότητα αὐτῆς. Ἡ τελειότερα ἐν τούτοις μορφή εἶναι ἡ καλουμένη *καθαρά προσευχή*. Χάριν τῆς άποκτήσεως τῆς καθαρᾶς αὐτῆς προσευχῆς ὁ χριστιανός άσκητής ἐγκαταλείπει ὀπίσω αὐτοῦ τά πάντα. Καί εἰς τήν ἐγκατάλειψιν αὐτήν συνίσταται, κατ' οὐσίαν, ἐκεῖνο τό ὅποιον εἶναι εἰς πάντας ἡμᾶς γνωστόν ὡς μοναχική άποταγή τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀναφορά τοῦ λόγου ἡμῶν εἰς τόν μοναχισμόν εἶναι δυνατόν νά φανῇ ἀπροσδόκητος, ἢ νά ἐκκληφθῇ, κατὰ τινά τρόπον, ὡς περιορίζουσα τόν γενικόν χαρακτήρα τοῦ θέματος τούτου. Ἄλλά νομίζω ὅτι, ἐάν γνωρίσωμεν εἰς τί συνίσταται ἡ οὐσία τοῦ μοναχισμοῦ, τότε ἕκαστος ἐξ ἡμῶν θά ἐπιτύχῃ εὐκολώτερον τήν ἐφαρμογήν τῆς γνώσεως ταύτης εἰς πάσας τὰς ἄλλας μορφάς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, διότι ὁ μοναχισμός δέν άποτελεῖ ἄλλην τινά πίστιν διάφορον ἐκείνης τῶν λοιπῶν χριστιανῶν. Ὁ μοναχισμός εἶναι μόνον ἄλλη μορφή ζωῆς, ἡ

ὅποια ἐκπηγάζει ἐξ αὐτῶν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, ἡ τήρησις τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖ άσκησιν. Δέν ὑπάρχει χριστιανός, ὁ ὅποιος δέν ὀφείλει νά εἶναι άσκητής. Ὡς ἐκ τούτου, ὅταν ὀμιλῶμεν περὶ τῆς οὐ-

Ὁρθόδοξος Ἄσκησις

σίας τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ὀμιλοῦμεν περὶ πράγματος οἰκείου εἰς ἕκαστον ὀρθόδοξον χριστιανόν. Ἐάν νῦν θελήσωμεν νά ἐξετάσωμεν τὰς συνθήκας, ἐντός τῶν ὁποίων ἀναπτύσσεται ὁ μοναχισμός, εἶναι εὐνόητον ὅτι πρέπει νά μελετήσωμεν τὰς "ὑποσχέσεις" τὰς ὁποίας δίδει ὁ μοναχός κατὰ τήν κουράν, τήν σπουδαιότητα αὐτῶν καί τήν σχέσιν αὐτῶν πρὸς τόν σκοπόν ἡμῶν.

Ἄλλ' εἶναι δυνατόν, θά ἐρωτήσῃ τις, νά οἰκοδομήσωμεν ζωὴν αὐθεντικὴν ἐπὶ τῆς ἀρνήσεως καί τῆς άποταγῆς; Οὐχί βεβαίως. Καί αἱ ἐντολαί τοῦ Χριστοῦ ἔχουν χαρακτήρα ἐξ ὀλοκλήρου θετικῶν - "ἀγαπήσεις" - καί ἐν γένει ὅλη ἡ ἐν Θεῷ ζωὴ ὀφείλει νά εἶναι πρᾶξις μόνον θετικῆ. Ἐκεῖ, ὅπου ἐνεργεῖ ἡ Θεία ἀγάπη, άγών, ὑπό τήν ἐννοιαν τῆς ἐκουσίου ἀρνητικῆς προσπαθείας πρὸς ὑπερνίκησιν αὐτῶν ἢ ἐκείνων τῶν παθῶν, δέν ὑπάρχει. Ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος εἶναι πλήρης τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος, ὅστις κατέχει αὐτήν τήν ἀγάπην τρόπον τινά "φυσικῶς", αὐτός δέν ἔχει ἀνάγκην νά ἀρνηθῇ οἰανδήποτε σχέσιν πρὸς τόν κόσμον, προκειμένου νά ἀποφύγῃ τήν δουλείαν τῶν παθῶν, διότι εἶναι ἤδη ἐλεύθερος ἐξ αὐτῶν.

Εἰς τήν τοιαύτην κατάστασιν, ἐκάστη ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου, ἤτοι ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, δέν ἀπαιτεῖ βίαν πρὸς ἑαυτόν, ἀλλ' άποτελεῖ φανέρωσιν μόνον ἀγάπης, ἀκόπου, ἐτι δέ καί γλυκειας.

Ἀρχιμ. Σωφρονίου
Περὶ τῶν βάσεων τῆς ὀρθοδόξου άσκήσεως

Ἡ σιωπή τοῦ Θεοῦ

Μέ ἀφορμή μιᾶ ἐπιστολή

Πρό ἡμερῶν ἔλαβα μιᾶ ἐπιστολή ἀπό ἕναν κύριο πού περνοῦσε τό μέσον τῆς τέταρτης δεκαετίας τῆς ζωῆς του. Μοῦ ἔγραφε μεταξύ ἄλλων: *“Ἡ κατάστασι πού ἐζήσα μέχρι τώρα ἦταν φτώχεια, ἀδικία, ἀνισότητα καί σκληρότητα, πού μέ ἔβαλαν σ’ ἕναν δρόμο ἀναζητήσεως ἀπό πολύ νωρίς. Ἀπό τά δεκατρία μου ἄρχισα νά διαβάζω πολύ. Ἀφοῦ διάβασα ὅλες σχεδόν τίς ἀριστερές ἰδεολογίες, ἀποφάσισα μιᾶ μέρα νά διαβάσω τό Εὐαγγέλιο. Αὐτό ἦταν, ἡ ζωή μου μεταστράφηκε ἐντελῶς, εἶχα κάπου νά ἀκουμπήσω. Βέβαια, ὅταν τώρα κοιτάζω πίσω, βλέπω ὅτι περισσότερο ἔβλεπα τόν Χριστό σάν ἥρωα παρά σάν Θεό. Ἀπό τότε ξεκίνησε ἡ ἀναζήτησι τοῦ “κρυμμένου” Θεοῦ, πού συνεχίζεται μέχρι σήμερα μέ χαρές καί λύπες, μέ πίστι καί ἀπιστία. Καί θά συνεχίζεται, ἄγνωστο μέχρι πότε... Αὐτό πού μέ πονᾷ περισσότερο εἶναι ἡ σιωπή τοῦ Θεοῦ. Ἄν καί κάποιοι πνευματικοί μου λένε, ὅτι μέ αὐτό τό γεγονός ὁ Θεός ἔδειξε τήν ἀγάπη Του γιά νά προχωρήσω ὡς ἄνθρωπος τήν πορεία τῆς ἀναζητήσεώς μου. Ὁ ὅλος ἀγώνας πάντως μου ἄφησε μιᾶ πίκρα...”*

Συχνά λαμβάνω παρόμοιες ἐπιστολές. Τό ἀπόσπασμα αὐτό ὅμως μοῦ ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωσι καί θά ἤθελα μέ λίγα λόγια νά τό σχολιάσω. Τά πικρά καί δύσκολα γεγονότα τῆς ζωῆς καί μάλιστα ἡ ἀπό τήν νεότητα βίωσι τῆς φτώχειας, τῆς ἀνισότητος καί τῆς σκληρότητας δίνουν πράγματι τλαιπωρία, κόπωσι καί θλίψι. Ἡ μελέτη εἶναι πάντα καλός σύμβουλος. Δυστυχῶς, οἱ νέοι μας σήμερα δέν πολυδιαβάζουν. Ὁ καλοπροαίρετος ἀναζητητής κάποτε θά βρῆ μιᾶ ἀνοικτή θύρα νά εἰσέλθῃ καί ν’ ἀναπαυθῆ. Τό Εὐαγγέλιο εἶναι μιᾶ τέτοια ἀνοικτή θύρα, ἕνα φωτεινὸ παράθυρο, πού ὄχι ἀπλῶς μορφώνει, ἀλλά συχνά μεταμορφώνει τοὺς καλοδιάθετους. Μεταστρέφεται ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἐμπνέεται, νοηματοδοτεῖται. *“Εἶχα κάπου νά ἀκουμπήσω”*, λέει ὁ εἰλικρινῆς καί ἀνεπιτήδευτος ἐπιστολογράφος μας.

Ὁ Χριστός, στά μάτια ἐνός νέου, φαντάζει ἥρωας. Εἶναι κι ἕνας ἥρωας ὡραῖος ὁ Χριστός. Ὅμως εἶναι ὁ Θεάνθρωπος, ὁ φίλος, ὁ γλυκὺς, ὁ καταδεκτικὸς. Ἀξίζει καί πρέπει νά παρουσιάσουμε Αὐτόν τόν Χριστό στήν νεολαία μας. Δέν εἶναι φόβος καί τρόμος ὁ Χριστός, ἀπειλές, φοβέρες, τιμωρίες, ἐκδικήσεις καί καταστροφές. Ἀξίζει ν’ ἀνακαλυφθῆ καί ἀποκαλυφθῆ ὁ ἐντός μας “κρυμμένος” Θεός. Τό κυνηγητό, ἡ γνῶσι, ἡ συνάντησι μέ τόν Θεό εἶναι μιᾶ ὡραία περιπέτεια. Δέν εἶναι παιχνίδι, ἀλχημεία, πείραμα καί τέχνασμα. Εἶναι πορεία, ὁδός, ἀνάβασι, ἀνάτασι, χαρά καί ἀναψυχή. Εἶναι ἀλήθεια, μιᾶ πορεία ἀτέρμονη. Δέν ὑπάρχουν νιρβάνα στήν Ὀρθοδοξία. Δέν ἔχει τέλος ἡ τελειότητα, λέει ὁ πολύσοφος Ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης.

Πολλοὶ σκανδαλίζονται ἀπό τήν σιωπή τοῦ Θεοῦ. Ἀπό τήν καθυστέρησι τῶν ἀπαντήσεων Του σέ καυτὰ ἐρωτήματα καί προβλήματα. Ὁ Θεός, ξέρετε, δέν εἶναι ποτέ κουφός καί βουβός. Μιᾷ σιγανὰ καί ἀπό τόν θόρυβο δέν τόν ἀκούμε. Μὴ θέλουμε νά ἀκούσουμε πάντοτε αὐτό πού μᾶς ἀρέσει καί βολεῦει. Ἡ καθυστέρησι τῶν θεϊκῶν ἀπαντήσεων μπορεῖ νά εἶναι γιά καλό μας. Εἶπαν, πῶς τό καλύτερο κήρυγμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους εἶναι ἡ σιωπή του. Ἐνας Γέροντας ἔλεγε στόν ἐπισκέπτη του: *“Ἄν δέν σέ διδάξε ἡ σιωπή μου, οὔτε τά λόγια μου θά σέ ὠφελήσουν”*. Πάντως καί ἡ σιωπή καί ἡ λαλιά τοῦ Θεοῦ εἶναι πάντα ἀπό ἀγάπη. Τό ὅτι εἴμαστε πικραμένοι ἀπό τόν ἀγῶνα μας, μὴ νομίζετε ὅτι εἶναι κάτι τό ἐντελῶς ἀρνητικό. Ὁ Γέροντας Παῖσιος ὁ Ἁγιορείτης ἐμπειρικά ἔλεγε: *Οἱ χειρότεροι τῶν ἀνθρώπων εἶναι αὐτοί, πού νομίζουν ὅτι εἶναι καλοί...*

Μοναχὸς Μωῦσης Ἀγιορείτης

ΑΠΟ ΤΟ
ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ

Διακριτικός ἄββας, ἀδιάκριτος ἄσκητής

Ἐνας ἀγωνιστὴς μοναχὸς πολεμήθηκε σκληρὰ ἀπό πειρασμούς. Στὴν φοβερὴ δυσκολία του ἐπισκέφθηκε ἕναν γέροντα ἄσκητή, ὁ ὁποῖος μὴ ἔχοντας προσωπικὴ πείρα τοῦ ἀγῶνος, ἀγανάκτησε καί τοῦ εἶπε ὅτι ἦταν ἀνάξιος νά φέρῃ τό μοναχικὸ σχῆμα. Ἀπογοητευμένος, ἀποφάσισε νά ἐγκαταλείψῃ τό ἐρημικὸ κελλί του καί νά ἐπιστρέψῃ στόν κόσμο. Ἡ Θεία Πρόνοια ὅμως δέν τόν ἄφησε. Τόν συνήντησε ὁ διακριτικώτατος καί ἐμπειρότατος στίς ἐπιθέσεις τῶν πειρασμῶν ἄββας Ἀπολλῶς καί, βλέποντάς τον παραγμένο, τόν ρώτησε τί τοῦ συμβαίνει.

- Ἀπελπίσθηκα ἀπό τόν ἑαυτό μου καί ἐπιστρέφω στόν κόσμο, ἀπήντησε ὁ μοναχὸς καί τοῦ διηγήθηκε πῶς ἔφθασε σ’ αὐτό τό σημεῖο.

- Μὴν παραξενεύεσαι γιά τοὺς πειρασμούς πού δοκίμασες καί μὴν ἀπελπίζεσαι, τοῦ εἶπε ὁ διακριτικὸς ἄββας. Μέ βλέπεις κι ἐμένα κατάλευκο καί γηρασμένο κι ὅμως ὑπερβολικὰ ταραζομαί ἀπό παρόμοιους πειρασμούς. Ἡ σαρκικὴ πύρρωσι σβήνει, ὄχι τόσο μέ τήν ἀνθρώπινη προσπάθεια, ὅσο μέ τήν θεία βοήθεια.

Τελικὰ ὁ ἄββας Ἀπολλῶς τόν ἐπεισε νά ἐπιστρέψῃ, θέλησε ὅμως νά δώσῃ ἕνα μάθημα στόν ἀδιάκριτο γέροντα ἄσκητή. Στάθηκε ἔξω ἀπὸ τό κελλί του καί προσευχήθηκε:

- Κύριε, Ἐσύ πού ἐπιτρέπεις τοὺς πειρασμούς γιά τό συμφέρον μας, σέ παρακαλῶ στείλε τόν πειρασμό πού δοκιμάζει ὁ νεώτερος ἀδελφός σ’ αὐτόν τόν γέροντα, γιά νά διδαχθῆ ὅτι πρέπει νά συμπονᾷ καί νά συμπάσχη.

Μόλις τελείωσε τήν προσευχή, βλέπει ἕναν ἀράπη νά στέκεται κοντὰ στό κελλί καί νά τοξεύῃ στόν γέροντα βέλη πύρινα. Σέ λίγο ἀνοιξε ἡ πόρτα τοῦ κελλιοῦ καί ὁ ἄσκητής, μέ ἀλλοιωμένα ἀπὸ τήν ὀδύνη χαρακτηριστικά, πῆρε τό μονοπάτι γιά τήν πόλι. Ὁ ἄββας Ἀπολλῶς ὅμως δέν θέλησε νά τόν βασανίσῃ περισσότερο. Γεμάτος ἀγάπη τοῦ εἶπε:

- Γύρισε στό κελλί σου καί φρόντισε νά γνωρίσῃς τόν ἑαυτό σου καί τά πάθη σου, νά δῆς ὅλο τό βάθος καί τό πλάτος τῶν ἀδυναμιῶν σου. Σκέψου ὅτι σοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά ἐνθαρρύνῃς τόν νεώτερο ἀδελφό καί σύ τόν ἀπέλπισες. Ἐνῶ ἐσύ τόν ἴδιο πειρασμό δέν ὑπέφερες, ἀγανάκτησες γιά τόν ἀδελφό καί τόν ἔσπρωξες ἀδιάκριτα στήν καταστροφή.

Στερούνται προγνωστικού...

Ετερον άνδρα ενάρτεον ἐγνώρισα ἐν Ἀγίῳ Ὁρει καί τὰ μάλα διακριτικόν, τόν ιεροδιάκονον Ἰωάννην. Οὗτος κατήγετο ἐκ τῆς Κεφαλληνίας. Ἐκ νεαρᾶς δέ ἡλικίας ἐπορεύθη εἰς τό Ἅγιον Ὅρος μετά τινός Δαμιανοῦ νέου καί αὐτοῦ ὄντος ἐκ Κεφαλληνίας, ἐκ συμφώνου, ὅπως ἐνδυθῶσι τό μοναχικόν σχῆμα. Ἀφικνούμενοι δέ εἰς τό Ἅγιον Ὅρος, ὁ μὲν Δαμιανός ἐπορεύθη καί ἐκοινοβίασεν εἰς τήν κοινοβιακήν Μονήν τοῦ Ἀγίου Παύλου, ὁ δέ Ἰωάννης εἰς τήν Σκήτην τοῦ Κουτλουμουσίου, εἰς τινα γέροντα ὡς ὑποτακτικός, Βασίλειον ὀνομαζόμενον.

Οτε ἐγνώρισα αὐτόν, ἦγε τό 75ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Εἶχε δύο ὑποτακτικούς, τόν μοναχόν Ἀντώνιον καί τόν ιερομόναχον Βασίλειον. Εἰργάζετο μετά τῶν ὑποτακτικῶν του τὰ ὠρολόγια, τὰ λεγόμενα ξυπνητήρια· ἦτο τὰ μάλα διακριτικός καί εἶχε πείραν τῶν πανουργιῶν τοῦ δαίμονος.

Πολλάκις μοι ἔλεγεν ὅτι οἱ δαίμονες στερούνται προγνωστικοῦ. Ἐκ τῶν σημείων δέ πολλάκις λαμβάνουσιν εἰδήσιν τί μέλλει νά συμβῆ εἰς τήν αὔριον ἢ μετ' ὀλίγας ἡμέρας. Δηλ. ἐκ τῶν σημείων τοῦ καιροῦ καταλαμβάνουσιν ὅτι θά βρέξῃ ἢ ἔνεκα βαρείας ἀσθενείας θά ἀποθάνῃ τις καί ἄλλα τοιαῦτα. Ἐπειδή δέ παρεκάλεσα αὐτόν νά μοι σαφηνίσῃ τό προγνωστικόν τῶν δαιμόνων, εἶπέ μοι: "Ὅτε τό πρῶτον ἦλθον μετά τοῦ Δαμιανοῦ εἰς τό Ἅγιον Ὅρος, ἐχωρίσθημεν. Καί ὁ μὲν Δαμιανός ἐπορεύθη εἰς τήν Μονήν τοῦ Ἀγίου Παύλου, ἐγώ δέ ἐνταῦθα ἐν τῇ Σκήτῃ τοῦ Κουτλουμουσίου. Δέν παρήλθε πολὺς χρόνος, ἐνθα ὁ μὲν Δαμιανός ἐδιωρίσθη ἐπίτροπος τῆς Μονῆς, ἐγώ δέ ἐχειροτονήθην ιεροδιάκονος καί ἐπειδή ἐφοβούμην τό βάρος τῆς ἱερωσύνης, δέν ἐχειροτονήθην ἱερεύς, ἀλλ' ἔμεινα ιεροδιάκονος μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ Δαμιανός σὺν τῷ χρόνῳ κατέστη προϊστάμενος τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου. Ὡς δέ γνωρίζεις ἡ Σκήτη τοῦ Κουτλουμουσίου ἀπέχει τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου ὥρας ἕξ (6).

Ο Δαμιανός ἤρχετο κατά καιρούς καί μέ ἐβλεπε, μάλιστα ὅποτε εἶχε ὑπόθεσιν τινα εἰς τὰς Καρυάς, διότι, ὡς γνωρίζεις, ἡ Σκήτη τοῦ Κουτλουμουσίου ἀπέχει τῶν Καρυῶν ἡμίσειαν περίπου ὥραν ἢ τρία περίπου στάδια. Ὅτε δέ ἀνεχώρει ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀγίου Παύλου διά τὰς Καρυάς, ἔλεγεν εἰς τοὺς Πατέρας: "Πηγαίνω διά νά ἴδω καί τόν ιεροδιάκονον Ἰωάννην"· ἤκουε τοῦτο ὁ Διάβολος καί ἤρχετο καί μοι ἔλεγε ἐνῷ ἐκοιμώμην: "Αὔριον ἔρχεται ἐδῶ ὁ Δαμιανός". Ὅτε ἐξύπνουν, ἔλεγον πρὸς τοὺς ὑποτακτικούς μου: "Ἐτοιμάσατε, διότι αὔριον ἔρχεται ἐνταῦθα ὁ Δαμιανός". "Πῶς τό ἤξεύρεις;" μοι ἔλεγον οἱ ὑποτακτικοί μου. "Ἦλθεν ὁ δαίμων καί εἶπέ μοι τοῦτο εἰς τόν ὕπνον μου". Καί ὄντως τήν ἐπομένην ὁ Δαμιανός ἤρχετο.

Πολλάκις ὁμως ὁ δαίμων εὐρέθη ψεύστης· ἐνῷ ἐβλεπε τόν Δαμιανόν ὅτι ἀνεχώρησε διά τὰς Καρυάς, ἤρχετο δρομαίως καί μοι ἀνήγγελε τήν ἔλευσιν αὐτοῦ, χωρίς νά γνωρίζῃ τί συμβήσεται εἰς τόν δρόμον, δηλ. τυχαῖόν τι, διότι ὁ δαίμων στερεῖται προγνωστικοῦ. Ἐνῷ λοιπόν ὁ Δαμιανός εὐρίσκετο εἰς τό μέσον τῆς ὁδοῦ, ἤρχετο τηλεγράφημα ἐπεῖγον εἴτε ἀπό τὰ Πατριαρχεῖα, εἴτε ἀλλαχόθεν δι' ὑπόθεσιν σπουδαίαν τῆς Μονῆς, ὥστε ἠναγκάζετο (ὁ Δαμιανός) καί ἐπέστρεφε εἰς τήν Μονήν, διότι αὐτός ἦτο τό κύριον πρόσωπον τῆς Μονῆς καί οὕτως ὁ δαίμων ἐψεύδετο, δηλ. ἐπαθε πολλάκις, ὡς λέγουσιν, γκάφα· διότι ἐνῷ μέ εἶδοποιεῖ ὅτι ὁ Δαμιανός αὔριον θά εἶναι πλησίον μου, τήν αὔριον εὐρίσκετο εἰς τήν Μονήν τοῦ Ἀγίου Παύλου, ἕξ ὥρας μακράν ἀπ' ἐμοῦ. "Μά δέν ἐσωφρονίζετο, ἐνῷ τοιαῦτα ἔπασχε;". "Δαίμων καί σωφροσύνη εἰσὶ δύο πράγματα ἀντίθετα! Ἐξεδιώχθη ὁ δαίμων ἐκ τοῦ φωτός, πράττει ἄρα πάντοτε τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ὡς καί τὰ πλέον οὐτιδανά, ἅτινα ὁ πλέον ἀναιδής ἀνθρωπος θά ἠσχύνητο νά πράξῃ". Ἐγώ ἠπόρουν εἰς τὰ τοιαῦτα, ἅτινά μοι ἐδιηγείτο ὁ σοφός ἐκεῖνος καί πεπειραμένος γέρων.

Ἀπομνημονεύματα Ἀρχιμ. Ἰωακείμ Σπετσιέρη

Αθωνικά

πολιτεία

ΙΕΡΑ ΚΑΛΥΒΗ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ τῆς ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΙΕΡΑ ΣΚΗΤΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΟΥΤΛΟΥΜΟΥΣΙΟΥ
ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΥΛΗΣ: Σίμων Μοναχός

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ἀστέριος Δ. Κόκκαλης - Θεολόγος

Υπεύθυνος τυπογραφείου: Παναγιώτης Νταλακούρας

Κυρίλλου Δουκαρεως 6 114 71 ΑΘΗΝΑ - τηλ. 210-6447903

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ: 0,10 €

κωδ. ταχ. 2777



Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με

ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ